

Vård- och omsorgsförvaltningen
Uppföljningsplan

Handläggare:
Johan Eikman, Fredrik Linde

Äldrenämndens uppföljningsplan för 2026

Inledning

Äldrenämndens uppföljningsplan beskriver vilka områden och verksamheter som ska följas upp under året, samt hur och när återrapportering sker till nämnden.

Nämndens verksamhetsområde är omfattande, och uppföljning sker på flera nivåer och i olika former – från individuppföljningar enligt socialtjänstlagen och patientsäkerhetsuppföljningar enligt hälso- och sjukvårdslagen till avtals- och uppdragsuppföljningar, ekonomiska uppföljningar, fokusuppföljningar och verksamheternas egenkontroller.

Uppföljningen vilar på flera styrlogiker som samverkar, bland annat:

- linjestyrningen, som utgår från nämndens mål- och budgetarbete och omfattar i första hand kommunens egen regi,
- kvalitetsstyrningen, som gäller verksamheter i egen regi och bygger på ledningssystemet för systematiskt kvalitetsarbete med avvikelsehantering, egenkontroller, riskanalyser, samt
- kontraktstyrningen, som genom avtals- och uppdragsuppföljning är, förutom individuppföljning, den enda styrlogik som även omfattar privata och idéburna utförare.

Denna plan avser de uppföljningar som särskilt redovisas till nämnden under året och vid vilket sammanträde det sker. Nämnden kan därutöver besluta att följa upp ytterligare områden vid behov, till exempel utifrån riskbedömningar, avvikelser, klagomål eller särskilda händelser.

Nämndens uppföljning

Uppföljning av verksamhetsplan

Nämnden följer upp verksamhetsplanen tre gånger per år, i enlighet med kommunens gemensamma riktlinjer för styrning och uppföljning. Syftet är att säkerställa att nämndens verksamheter utvecklas i linje med kommunfullmäktiges mål och uppdrag samt nämndens egna prioriteringar.

Delårsuppföljning per april omfattar en förenklad rapportering med fokus på måluppfyllelse, ekonomi och väsentliga händelser. Vid delårsuppföljning per augusti och årsbokslut görs en samlad bedömning av i vilken mån nämnden bidragit till att förverkliga kommunfullmäktiges fokusmål och uppdrag.

Delårsrapporterna och årsbokslutet hanteras som beslutsärenden i nämnden vid ordinarie sammanträden i maj, september och februari. Resultaten används som underlag för analys, prioritering och utveckling av nämndens fortsatta verksamhetsplanering.

Uppföljning av ekonomi

Nämnden följer upp det ekonomiska resultatet kontinuerligt under året mot beslutad budgetram enligt mål och budget för nämndens ansvarsområde. Det sker via månadsbokslut, delårsbokslut inklusive årsprognoser samt ett årsbokslut. Det innebär att nämnden kontinuerligt jämför det ackumulerade resultatet med en periodiserad budget och mot årsprognos om sådan finns.

Vid månadsbokslut ges en indikation på avvikelse till helårsprognosen. Om negativ avvikelse mot budgetramen finns eller en negativ årsprognos lämnas på totalnivå ska

ytterligare resultatförstärkande åtgärder redovisas. Månadsbokslut till nämnd görs inte för januari eller för juni. En helårsprognos fastställs vid delårsbokslut per mars och per augusti.

Boksluten redovisas som beslutsärenden till nämnd.

Uppföljning av internkontrollplan

Nämnden upprättar årligen en internkontrollplan som ett verktyg för att säkerställa god styrning, regelefterlevnad och en effektiv verksamhet. Planen innehåller kontrollmoment som ska kontrollera förvaltningens processer och rutiner, samt bidra till att risker identifieras och hanteras i tid.

Internkontrollplanen baseras på nämndens riskregister, som uppdateras årligen. De identifierade riskerna ligger till grund för vilka kontrollmoment som väljs ut för uppföljning under året.

Internkontrollplanen utgör dock endast en del av nämndens samlade interna kontroll. Den kompletteras av löpande kontroll- och uppföljningsaktiviteter inom verksamheterna, exempelvis ekonomisk uppföljning, avvikelsehantering, egenkontroller och riskanalyser.

Resultatet av genomförda kontroller rapporteras till nämnden med den periodicitet som fastställts i planen. Sammanställningen av kontrollerna används för att analysera trender, identifiera återkommande brister och planera förbättringsåtgärder inför kommande år.

Avtals- och uppdragsuppföljning

Nämnden har som huvudman rätt till insyn i hur utförare utför sitt, av kommunen, fastställda uppdrag. Vidare har även allmänheten rätt till insyn i hur verksamheten utförs (Kommunallagen, 2017:725; Socialtjänstlagen, 2025:400). Uppföljningen är även till för att säkerställa att offentligt finansierade verksamheter använder tilldelade medel på ett korrekt sätt.

Avtals- och uppdragsuppföljning är den uppföljningslogik som omfattar samtliga utförare inom nämndens ansvarsområde – inklusive privata och idéburna aktörer. För dessa sker uppföljningen utifrån de krav och villkor som fastställts i avtalet, samt tillämplig avtalsrätt och upphandlingslagstiftning.

Verksamheter i kommunal regi följs upp utifrån sina uppdragsbeskrivningar, vilka i konkurrensutsatta verksamhetsområden motsvarar avtalet till innehåll och kravställning. Utifrån denna princip ska också verksamheter i kommunal regi och privata utförare följas upp på ett likvärdigt sätt.

Den långsiktiga planeringen för uppföljningen av avtal och uppdragsbeskrivningar baseras på äldre nämndens riskregister över omvärldsrisker, operativa risker, finansiella risker och efterlevnadsrisker. Planeringen ska etableras i dialog mellan nämnd och förvaltning, utifrån ett aktuellt riskregister. Antalet brukare i verksamheten ska vara vägledande.

Detaljerad planering och prioritering av hur och hur ofta uppföljningar sker baseras på en bedömning av riskerna kopplade till verksamhetsområdet, samt avtalets värde och komplexitet. Den detaljerade planeringen tar även hänsyn till inom vilka verksamhetsområden och specifika verksamheter som kvalitetsstyrningen identifierat brister i. Det sker planerade uppföljningar fortlöpande genom besök hos alla utförare.

Både kommunens verksamheter i egen regi och privata utförare ska följas upp vartannat år. Bevakning av indikatorer sker fortlöpande.

Utöver den planerade uppföljningen utförs också händelsestyrda uppföljningar, vilka initieras vid indikation på omfattande brister eller missförhållanden mellan de ordinarie uppföljningarna. Indikation inhämtas fortlöpande från verksamhetsansvariga, stödfunktioner, visseblåsarfunktion eller genom bevakning av indikatorer för risker i enlighet med äldre nämndens riskregister. Oanmälda uppföljningar kan också användas för att följa upp krav på åtgärder från en tidigare ordinarie uppföljning.

Utöver den ordinarie planerade uppföljningen kan fokusuppföljningar genomföras inom särskilt utvalda områden. Syftet är att fördjupa kunskapen om kvalitet, arbetssätt och risker inom ett visst tema eller verksamhetsområde. Fokusuppföljningar initieras vanligtvis utifrån iakttagelser i ordinarie uppföljningar, resultat i nationella kvalitetsregister eller återkommande risker som identifierats i nämndens riskregister. Uppföljningarna genomförs enligt en gemensam metod och omfattar både kommunal och privat regi för att möjliggöra jämförelser och spridning av lärande exempel.

Stickprovskontroller används återkommande i syfte att granska att verksamheterna följer fastställda rutiner, riktlinjer och avtal. Kontrollerna kan avse specifika moment, exempelvis dokumentation, läkemedelshantering, delegeringar, genomförandeplaner eller uppföljning av riskbedömningar. Stickprov genomförs både planerat och vid behov, utifrån riskbedömning eller indikationer på avvikelser. De kan även initieras som en uppföljning av tidigare uppföljningar eller för att verifiera rapporterade resultat i verksamheternas egenkontroller.

Nämnden informeras om genomförda avtals- och uppdragsuppföljningar tre gånger per år. I maj och september redovisas resultatet av de uppföljningar som hunnit genomföras under året. I samband med årsbokslut redovisas en sammanställning, resultat och analys av genomförda avtals- och uppdragsuppföljningar. Av årsbokslut ska det framgå vilka risker som uppföljningsaktiviteterna har syftat till att hantera, samt bedömning av huruvida val av riskbehandling och genomförda uppföljningsaktiviteter har fått önskad effekt eller ej. Återrapportering av uppföljningsresultat av händelsestyrda uppföljningar och fokusuppföljningar hanteras i särskild ordning beroende på ärendets dignitet.

Individuppföljning

Individuppföljningar genomförs inom nämndens myndighetsavdelning och syftar till att säkerställa att den enskilde får sina beviljade insatser enligt beslut och att insatserna håller god kvalitet i förhållande till den enskildes behov och mål. Arbetet omfattar även stickprovskontroller, där ett urval av ärenden granskas mer detaljerat.

Uppföljningen utgår från socialtjänstlagen och är en del av nämndens ansvar för rättssäkerhet och kvalitet i handläggning och verkställighet.

Resultaten används i det interna kvalitetsarbetet och kan ligga till grund för förbättringar i både handläggning och utförande, men redovisas inte på individnivå till nämnden.

Hälso- och sjukvård

Nämnden ansvarar för att följa upp att hälso- och sjukvårdsinsatser inom det kommunala ansvarsområdet bedrivs patientsäkert, evidensbaserat och så att kraven på en god vård uppfylls. Uppföljningen omfattar såväl medicinska rutiner och

delegeringar som kompetens, informationssäkerhet, avvikelshantering och riskanalyser.

Den årliga patientsäkerhetsberättelsen utgör en central del av uppföljningen och redovisar hur verksamheterna har arbetat för att identifiera, analysera och minska risker inom kommunens egen hälso- och sjukvård. Berättelsen ska ge en samlad bild av det systematiska patientsäkerhetsarbetet och peka ut områden för fortsatt utveckling.

Nämnden fastställer patientsäkerhetsberättelsen genom beslut senast den 1 mars varje år, och rapporten används som underlag för förbättringsarbete och prioriteringar framöver.

Systematiskt kvalitetsarbete och kvalitetsberättelse

Nämnden ansvarar för att säkerställa att verksamheter i egen regi bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete enligt Socialstyrelsens föreskrifter (SOSFS 2011:9) om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete. Arbetet ska bidra till att insatserna håller god kvalitet, att risker för missförhållanden upptäcks i tid och att förbättringar sker fortlöpande.

Det systematiska kvalitetsarbetet omfattar hela verksamheten och bygger på en årlig cykel av planering, genomförande, uppföljning och förbättring. Avvikelsehantering, riskanalyser, egenkontroller och handlingsplaner ligger till grund för äldre nämndens bedömning av kvaliteten inom egen regi.

Den årliga kvalitetsberättelsen sammanfattar resultaten av det systematiska kvalitetsarbetet och redovisar hur verksamheterna har arbetat med förbättringar, identifierade risker och avvikelser under året. Kvalitetsberättelsen fastställs av nämnden och används som underlag för fortsatt utveckling och prioritering inom äldreomsorgen.

Uppföljning av program

Äldrevänlig kommun

Äldrenämnden ansvarar för att ta fram förslag på ändringar för kommunens program för äldrevänlig kommun och dess handlingsplan. Program fastställs av kommunfullmäktige och handlingsplan av kommunstyrelsen.

Programansvarig tjänsteperson ansvarar för att sammanställa uppföljningen av programmet och åtgärderna i handlingsplanen samt aktualitetsbedöma programmet. Nämnden ansvarar för att lämna uppföljningsresultat och aktualitetsbedömning till kommunledningskontoret för fortsatt hantering i kommunfullmäktige.

Uppföljning och utvärdering av förändringsarbete

Det sker fortlöpande utveckling inom äldre nämndens ansvarsområde, genom införandeprojekt, digitalisering, riktade aktiviteter, särskilda verksamhetsbidrag och förbättringsåtgärder. Förvaltningen informerar äldre nämnden fortlöpande om utvecklingen för dessa förändringsaktiviteter. Uppföljning och utvärdering av förändringsarbete syftar till att bedöma om förändringarna är till nytta inom äldre nämndens ansvarsområde, att förändringen sker på ett önskvärt sätt för den enskilde, samt att förändringen får önskad effekt.

Uppföljning av insatser från civilsamhället

Nämnden ska, i enlighet med den lokala överenskommelsen mellan Uppsala kommun och föreningslivet, föra en kontinuerlig dialog och samverka med det civila samhället. Syftet är att synliggöra och stärka de idéburna organisationernas självständighet och oberoende samt att utveckla deras roll som viktiga aktörer inom nämndens verksamhetsområde.

Uppföljningen av insatser som genomförs av civilsamhället sker på flera sätt. För de verksamheter som bedrivs genom idéburet offentligt partnerskap (IOP) hålls gemensamma uppföljningsmöten utifrån respektive partnerskaps beskrivning. Vid dessa dialoger följs genomförandet av överenskomna insatser upp, liksom de ekonomiska förutsättningarna och eventuella utvecklings- och förbättringsfrågor.

När det gäller föreningsbidrag beslutar nämnden årligen om fördelning inom ramen för de medel som fastställs i verksamhetsplaneringens mål och budget. Bidragen syftar till att stimulera föreningar till aktiviteter som kompletterar nämndens uppdrag. Uppföljning sker i samband med ansökan eller nyansökan om bidrag, där föreningarna redovisar hur medlen har använts och vilka resultat som uppnåtts.

Översikt uppföljning

Utifrån ovan redovisade områden och andra identifierade områden planeras nedan redovisningar av uppföljningsaktiviteter till nämnden.

Tabell 1. Årsplanering för rapportering till ansvarig nämnd av uppföljningsaktiviteter

Uppföljning	Månad	Typ av värde	Kommentar		
Avtals- och uppdragsuppföljningar			Maj, september och februari.	Se kommentar	Avtals- och uppdragsuppföljningar återrapporteras i samband med delårsuppföljningarna per maj och september samt genom en samlad analys i samband med årsbokslutet.
Brukarundersökningar			November	Informationsärende	Förvaltningen presenterar resultatet av Socialstyrelsens brukarundersökning.
Ej verkställda beslut			Mars, juni, september	Beslutsärende	
Ekonomiskt delårsbokslut			Maj, september	Beslutsärende	Samlat ärende med uppföljning av verksamhetsplan
Ekonomiskt helårsbokslut			Februari	Beslutsärende	Samlat ärende med uppföljning av verksamhetsplan
Ekonomiskt månadsbokslut			Mars, maj, juni, augusti, oktober, december	Beslutsärende	
Fastighet och lokalförsörjning			Maj, november	Se kommentar	Beslutsärende då planen fastställs i november. Informationsärende då lägesrapport lämnas i maj.

Kompetensförsörjning	September	Informationsärende	Uppföljning av sjukfrånvaro och kompetensförsörjning. Området följs även upp inom verksamhetsplan och budget. Medarbetarundersökningen för 2026 genomförs sent på året, vilket innebär att resultat eventuellt inte kan redovisas under året.
Internkontroll	Mars, oktober och i samband med årsbokslut	Beslutsärende	Avser uppföljning av internkontrollplanen.
Kvalitetsberättelse	Februari	Beslutsärende	Beskrivning av det systematiska kvalitetsarbetet under året.
Patientsäkerhetsberättelse	Februari	Beslutsärende	
Statliga medel	-	-	Information lämnas vid ekonomiska månads- och delårsbokslut samt i samband med fastställande av budget och verksamhetsplan.
Verksamhetsplan	Maj, september, februari	Beslutsärende	Delårsuppföljningarna hanteras som beslutsärenden i nämnden i maj, september och årsbokslut i februari. Samlade ärenden med uppföljning av månads- och årsbokslut.

Planering avtals- och uppdragsuppföljningar

Uppföljning av verksamheter ska ske med en frekvens om vartannat år, om inte särskilda skäl tillstöter. Mellan uppföljningarna sker avstämning med uppföljda verksamheter av eventuella åtgärdsplaner eller rekommendationer att genomföras med samma frekvens i mellanåret.

Särskilt boende för äldre

Tabell 2. Fördelning av planerade uppföljningar av särskilt boende för äldre, egen regi och privata utförare. 2026–2028.

	2026	2027	2028
Balder	1		1
Höganäs		1	
Dalbyhemmet		1	
Björkgården	1		1
Björklingegården	1		1
Eriksdalsgården	1		1
Glimmervägen	1		1

Granbommen	1	1
Karl-Johansgården	Under renovering	
Hagundagården	1	
Hasselparken	1	
Linné	1	
Lillsjögården	1	
Lundgården	1	1
Myrbergsska	1	1
Västergården	1	1
Skogsgården	1	1
Tunåsen	1	1
Vigmond	1	1
Stenhagen	1	
Bernadotte	1	
Von Bahr	1	
Årstagården	1	
Ferlin	1	
Svartbäcksgården	1	1
Nora	1	1
Villa Hovstallet	1	
Villa Salabacke	1	1
Villa Djäknegatan	1	
Råbyvägen	1	
Sandelska huset	1	
Orgelgatan	1	
Fortuna-Onnela	1	1
Kapellgärdet Norra	1	1
Topelius	1	1
Liljefors torg	1	
Andreas And	1	1
Ebbagården	1	1
Juliahemmet	1	
Totalt	20	19
		20

Tabell 3. Sammanställning av planerade uppföljningar av särskilt boende för äldre, egen regi och privata utförare. 2026–2028

	2026	2027	2028
Egen regi	14	11	14
Privat utförare	6	8	6
Totalt	20	19	20

Hemtjänst och kommunal primärvård

Uppföljning av hemtjänst och kommunal primärvård görs på enhetsnivå, både i offentlig regi och privat regi. Med anledning av nu pågående upphandling bedömer förvaltningen att det är lämpligt att fokusera uppföljningarna till egen regis enheter

under 2026. Efter en initial uppstartsuppföljning av privata utförare tre månader in i det nya avtalet (december 2026) planerar förvaltningen att genomföra första uppföljningar av privata utförarens enheter inom nytt avtal under 2027. Notera att antalet uppföljningar av privata utförare för 2027 och framåt också kan påverkas av hur många utförare som det tecknas avtal med efter LOU-upphandling.

Tabell 4. Fördelning av planerade uppföljningar av hemtjänst och kommunal primärvård, egen regi och privata utförare 2026–2028.

	2026	2027	2028
Luthagen hemvård		1	
Ekeby hemvård	1		1
Eriksberg hemvård	1		1
Gottsunda/Sunnersta		1	
Fålhagen/Innerstaden	1		1
Östra landsbygden		1	
Svartbäcken hemvård	1		1
Sävja hemvård		1	
Nyby hemvård	1		1
Vaksala hemv. Södra	1		1
Vaksala hemv. Norra	1		1
Storvreta	1		1
Privat utförare 1		1	
Privat utförare 2		1	
Privat utförare 3		1	
Privat utförare 4		1	
Privat utförare 5		1	
Privat utförare 6		1	
Privat utförare 7		1	
Privat utförare 8		1	
Totalt	8	12	8

Tabell 5. Sammanställning av planerade uppföljningar av hemtjänst och kommunal primärvård, egen regi och privata utförare. 2026–2028.

	2026	2027	2028
Egen regi	8	4	8
Privat utförare	0	8	0
Totalt	8	12	8